

NOTRANJE IN ZUNANJE SELITVE V SLOVENIJI V
DEVETDESETIH LETIH PO REGIJAH

Povzetek: Članek, ki temelji na raziskavi "Migracije v Sloveniji v luči vključitve v EU", prikazuje analizo obsega, nekaterih značilnosti in dejavnikov notranjih in dela zunanjih/meddržavnih selitev (selitve državljanov) za Slovenijo v 90. letih po statističnih regijah. Prikazu nekaterih glavnih metodoloških utemeljitev sledi analiza notranjih selitev s poudarkom na selitvah med regijami. Analiza zunanjih selitev zajema prikaz zaloge emigrantov v tujini in tujcev v Sloveniji, nato pa selitvenih tokov v 90. letih. Sledi podrobnejši prikaz obeh vrst selitev za posamezne regije. Sklepne ugotovitve vključujejo oceno nekaterih ekonomskih dejavnikov obsega selitev po regijah.

Ključni pojmi: notranje selitve, zunanje selitve, regije, Slovenija, devetdeseta leta

Uvod

Mobilnost in selitve prebivalcev so zelo pomemben in kompleksen pojav. Na ravni regije in na ravni države imajo lahko selitve (medregionalne, meddržavne) prek obsega in strukture pomemben vpliv na demografski, gospodarski in širši družbeni razvoj.

V prispevku, ki temelji na raziskavi "Migracije v Sloveniji v luči vključitve v EU" (Bevc, Prevolnik-Rupel, Christensen, 2000), izvedeni v okviru projekta "Strategija gospodarskega razvoja Slovenije - Slovenija v Evropski uniji", se osredotočamo na analizo obsega, nekaterih značilnosti in dejavnikov notranjih in dela zunanjih/meddržavnih selitev (selitve državljanov) za Slovenijo v 90. letih po statističnih regijah kot so veljale do pomladi leta 2000. Najprej prikazujemo nekatere glavne metodološke utemeljitve, nato notranje selitve, sledijo zunanje selitve, nato pa podrobnejši prikaz obeh vrst selitev po posameznih regijah. Prispevek zaključujemo z glavnimi sklepnimi ugotovitvami.

Metodološke utemeljitve

V prispevku prikazujemo obseg posamezne vrste selitev in tiste značilnosti, za katere so bili na razpolago ustrezni podatki. Obseg pojava (posamezne vrste selitev

¹ Dr. Milena Bevc, Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana.

- priselitve, odselitve, neto selitveni prirast oziroma padec) smo merili s številom selivcev na 1000 prebivalcev, s čimer smo zagotovili časovno primerljivost za posamezen pojav, primerljivost med različnimi vrstami selitev in primerljivost med opazovanimi teritorialnimi območji znotraj Slovenije (statističnimi regijami). Glavni vir podatkov je bil Statistični urad Republike Slovenije - objavljeni in neobjavljeni podatki.

V okviru notranjih selitev, ki zajemajo selitve med občinami in selitve med naselji znotraj občin, se osredotočamo na prikaz medregijskih selitev; te predstavljajo del selitev med občinami.

V okviru zunanjih selitev prikazujemo najprej "zalogo" emigrantov v tujini in tujcev v Sloveniji, nato pa selitvene tokove za državljane Republike Slovenije (v nadaljevanju "državljeni"), ker podatkov o drugih legalnih selitvah (selitve tujcev), prisilnih selitvah (begunci, iskalci azila) in nezakonitem priseljevanju (ilegalne selitve) po regijah ni. Selitve državljanov so na ravni Slovenije v drugi polovici 90. let predstavljale manjši del vseh legalnih zunanjih selitev (20% priselitve, 17% odselitve, 27% pozitivnega neto selitvenega prirasta).

Nekatere pomembne statistične definicije v zvezi s selitvami (povzete po Statističnem letopisu Slovenije 1999: 75-76), ki so pomembne za razumevanje prispevka:

- prebivalci Slovenije: nova definicija, ki je v veljavi od leta 1995, se od prejšnje razlikuje po dveh: 1. v številu prebivalstva niso več zajeti tisti državljani Republike Slovenije, ki imajo v njej stalno prebivališče, a začasno (več kot 3 mesece) prebivajo v tujini in 2. v številu prebivalstva Slovenije so zdaj všteti tudi tujci s prijavljenim stalnim oziroma začasnim prebivališčem v Sloveniji ter begunci;

- državljan R Slovenije, ki je začasno odšel v tujino - državljan RS s prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki je odšel v tujino za več kot tri mesece in je svoj odhod prijavil v upravni enoti svojega stalnega bivališča;

- državljan R Slovenije, ki se je vrnil iz tujine - državljan RS s prijavljenim stalnim prebivališčem v Sloveniji, ki se je vrnil iz tujine po več kot treh mesecih in je pred odhodom v tujino svoj odhod prijavil v upravni enoti svojega stalnega prebivališča;

- odseljeni je prebivalec Slovenije, ki: 1. je v Sloveniji odjavil prebivališče z namenom, da se bo odselil v tujino, 2. se je odselil v drugo naselje, občino v Sloveniji;

- priseljeni je prebivalec, ki: 1. se je v Slovenijo priselil iz tujine in v Sloveniji prijavil prebivališče, 2. priselil v drugo naselje, občino v Sloveniji in tam prijavil prebivališče;

- selitev je sprememba naselja prebivališča osebe;

- tujec je:

- oseba z državljanstvom tuje države (tujih držav) in izdanim dovoljenjem za stalno oziroma začasno prebivanje v Sloveniji, ki je prijavila stalno oziroma začasno prebivališče,

- oseba z državljanstvom tuje države (tujih držav) in veljavnim delovnim ali po slovnim vizumom, ki je v Sloveniji prijavila začasno prebivališče,

- oseba brez ugotovljenega državljanstva oziroma brez državljanstva in s stalnim oziroma začasnim prebivališčem v Sloveniji, ki je bila državljan nekdanjih držav: SFR Jugoslavije, Českoslovaške, Sovjetske zveze oziroma drugih držav.

Medregionalne selitve in selitve znotraj regij

Obseg medregionalnih selitev. - Medregionalne selitve so v 90. letih predstavljale v Sloveniji:

- v povprečju približno tretjino vseh medobčinskih selitev² (medobčinske selitve vključujejo selitve znotraj občin iste regije in med občinami različnih regij; na prve je v 90. letih odpadlo dve tretjini, pri čemer pa se je njihov delež po letu 1995 povečal na blizu 70%),

- petino notranjih selitev (te selitve vključujejo selitve med občinami ter selitve med naselji v isti občini) in

- desetino vseh selitvenih dogodkov (ti zajemajo poleg medobčinskih selitev in selitev med naselji iste občine tudi spremembe prebivališča v istem naselju).

Predstavljajo najmanjši del celotnih notranjih migracijskih tokov (tabela 1).

Letni obseg medregionalnih selitev se je v 90. letih v Sloveniji gibal med 5300 in 7300 oseb (leto 1992 - posledica urejanja evidenc legalizacije prebivanja na novem naslovu ob veliki akciji pridobivanja oziroma potrjevanja državljanstva R Slovenije), oziroma med 2,7 in 3,7 selivcev na 1000 prebivalcev (povprečje je znašalo 2,9).

Regionalna razpršenost medregionalnih selitev je večja pri odselitvah kot pri priselitvah. V obeh primerih je sicer najbolj zastopana Osrednjeslovenska regija (nanjo je odpadlo v 90. letih 31% vseh priselitev in 25% odselitev), sledijo pa Podravska, Savinjska in Gorenjska regija. Izraženo relativno - število selivcev na 1000 prebivalcev - je bil za večino regij za prvo polovico 90. let značilen večji obseg medregijskih selitev kot kasneje. Izraženo na enak način, je bil v opazovanem obdobju obseg medregijskih selitev (število odseljenih v druge regije in priseljenih iz drugih regij na 1000 prebivalcev) največji v Zasavski, Spodnjeposavski (zlasti zaradi njune relativne teritorialne majhnosti) in Notranjsko-kraški regiji, najmanjši pa v Podravski, Pomurski in Goriški regiji.

Medregijske selitve v Sloveniji v 90. letih niso bistveno vplivale na prostorsko razporeditev prebivalstva in spremembo števila prebivalstva posamezne regije. Polovica regij je imela negativen saldo v medregionalnih selitvah - selitveni padec, polovica pa pozitivnega (glej tabelo 2). Prek medregionalnih selitev je v opazovanem obdobju relativno (na 1000 prebivalcev) največ prebivalcev izgubila Koroška regija, dobila pa Notranjsko-kraška regija. Osrednjeslovenska regija s sicer pozitivnim saldrom je v obdobju 1995-1998 že postala odselitveno območje.

Večina medregijskih selitev je omejena na kratke razdalje, predvsem teritorialno sosednje regije. Najbolj izraziti dvosmerni medregijski selitveni tokovi so za večino regij značilni z Osrednjeslovensko regijo; pri tem je bil v 90. letih številčno najmočnejši tok med omenjeno regijo ter Gorenjsko regijo. V večini primerov se ujema tako tokovi priselitev kot odselitev. Poleg Osrednjeslovenske regije ima le še Savinjska regija uravnoteženo tako priseljevanje iz drugih regij kot odseljevanje v druge regije, kar je povezano z lokacijo te regije (njena prometna prehodnost itd.).

Podrobnejši prikaz medregionalnih selitev je prikazan v tabelah 3 in 4.

² Ta delež je na ravni države razmeroma stabilen, med posameznimi regijami pa se je po letu 1995 zmanjšal tam, kjer je nastalo večje število novih občin.

	SELITVENI DOGODKI						NOTRANJE SELITVE
	Skupaj (2+3+4)	Sprememba prebivališča v naselju	Selitve med naselji v isti občini	Selitve med občinami (med naselji različnih občin)			
				Skupaj	Selitve med občinami znotraj regije	Selitve med regijami	(3+4)
	1	2	3	4	5	6	7
ŠTEVILO							
1992	73959	31218	20972	21769	14426	7343	42741
1993	59385	24388	17627	17370	11490	5880	34997
1994	51554	20084	15625	15795	10435	5360	31420
1995	45110	19374	9637	16099	10780	5319	25736
1996	50568	21913	10968	17687	12089	5598	28655
1997	52067	22754	11824	18029	12351	5678	29853
1998	51397	21287	11383	18727	13020	5707	30110
KOEFICIENTI - število na 1000 prebivalcev							
1992	37,1	15,6	10,5	10,9	7,2	3,7	21,4
1993	29,8	12,3	8,9	8,7	5,8	3,0	17,6
1994	25,9	10,1	7,9	7,9	5,2	2,7	15,8
1995	22,7	9,7	4,8	8,1	5,4	2,7	12,9
1996	25,4	11,0	5,5	8,9	6,1	2,8	14,4
1997	26,2	11,5	6,0	9,1	6,2	2,9	15,0
1998	25,9	10,7	5,7	9,4	6,6	2,9	15,2
STRUKTURA SELITVENIH DOGODKOV (%)							
1992	100	42,21	28,36	29,43	19,51	9,93	57,79
1993	100	41,07	29,68	29,25	19,35	9,90	58,93
1994	100	38,96	30,31	30,64	20,24	10,40	60,95
1995	100	42,95	21,36	35,69	23,90	11,79	57,05
1996	100	43,33	21,69	34,98	23,91	11,07	56,67
1997	100	43,70	22,71	34,63	23,72	10,91	57,34
1998	100	41,42	22,15	36,44	25,33	11,10	58,58
STRUKTURA NOTRANJNH SELITEV (%)							
1992			49,07	50,93	33,75	17,18	100
1993			50,37	49,63	32,83	16,80	100
1994			49,73	50,27	33,21	17,06	100
1995			37,45	62,55	41,89	20,67	100
1996			38,28	61,72	42,19	19,54	100
1997			39,61	60,39	41,37	19,02	100
1998			37,80	62,20	43,24	18,95	100
STRUKTURA MEDOBCINSKIH SELITEV (%)							
1992				100	66,27	33,73	
1993				100	66,15	33,85	
1994				100	66,07	33,93	
1995				100	66,96	33,04	
1996				100	68,35	31,65	
1997				100	68,51	31,49	
1998				100	69,53	30,47	

Tabela 1: Medregijske selitve v okviru vseh selitvenih dogodkov - Slovenija, 1992-1998

Tabela 2: Medregijske selitve in selitveni prirast v teh selitvah po statističnih regijah v obdobju 1991-1998

Regija	Delež medregijskih selitev v vseh medobčinskih selitvah (1992-1998) (%)		Obseg selitev - koeficient števila selitev na 1000 prebivalcev (1991-1998)			Selitveni prirast/padec v medreg. selitvah - absolutno število (skupaj)
	priselitve	odselitve	priselitve	odselitve	selitveni rast/padec	
Slovenija	32,7	32,7	2,9	2,9	0,0	0
Pomurska	35,4	36,2	2,5	2,6	-0,1	-110
Podravska	25,8	27,0	2,1	2,2	-0,1	-247
Koroška	30,3	37,1	2,4	3,4	-1,0	-578
Savinjska	29,5	31,2	2,5	2,7	-0,2	-418
Zasavska	61,5	64,8	3,8	4,6	-0,7	-278
Spodnjeposavska	61,9	60,9	4,2	4,1	0,1	35
Dolenjska	61,7	57,7	3,8	3,3	0,5	451
Osrednjeslovenska	23,5	23,5	3,2	3,1	0,1	326
Gorenjska	43,2	40,1	3,4	3,1	0,3	531
Notranjsko-kraška	70,5	63,4	4,8	3,6	1,2	468
Goriška	40,1	46,4	1,9	2,4	-0,6	-544
Obalno-kraška	47,0	44,6	3,7	3,3	0,4	364

Vir: Dolenc 1998; Izračuni na podlagi interne dokumentacije Statističnega urada R Slovenije.

Tabela 3. Medregijske selitve v Sloveniji v obdobju 1991-1998 (skupaj) - število in struktura selitev

Regija odselitve	Skupaj	Regija priselitve											Notranjsko-kraska	Goriška	Obalno-kraska			
		Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Dolenjska	Ostrednjeslovenska	Gorenjska	Ostrednjeslovenska	Goriška				Obalno-kraska		
STEVILO																		
Slovenija	46719	2516	5461	1426	5081	1444	2408	3223	13119	5314	1913	1791	3023					
Pomurska	2626	-	1307	62	188	10	22	41	712	116	37	58	73					
Podravska	5708	1303	-	475	1411	52	151	97	1408	250	68	142	261					
Koroška	2004	97	619	-	580	10	35	35	456	74	25	16	57					
Savinjska	5499	213	1483	560	-	394	557	134	1556	224	47	99	232					
Zasavska	1722	22	110	12	479	-	174	45	719	57	16	29	59					
Spodnje-posavska	2373	28	161	23	590	78	-	606	680	89	21	41	56					
Dolenjska	2772	34	112	10	128	38	575	-	1544	144	41	44	102					
Ostrednjeslovenska	12793	518	990	163	1163	757	623	1890	-	3827	1083	576	1203					
Gorenjska	4783	148	282	68	228	53	147	205	3020	-	86	330	216					
Notranjsko-kraska	1445	27	29	12	49	10	17	51	722	53	-	100	375					
Goriška	2335	55	157	17	121	20	50	50	1070	297	109	-	389					
Obalno-kraska	2659	71	211	24	144	22	57	69	1142	183	380	356	-					
STRUKTURA (Slovenija = 100%)																		
Slovenija	100,00	5,39	11,69	3,05	10,88	3,09	5,15	6,90	28,08	11,37	4,09	3,83	6,47					
Pomurska	5,62	-	2,80	0,13	0,40	0,02	0,05	0,09	1,52	0,25	0,08	0,12	0,16					
Podravska	12,22	2,79	-	1,02	3,02	0,11	0,32	0,21	3,21	0,54	0,15	0,30	0,56					
Koroška	4,29	0,21	1,32	-	1,24	0,02	0,07	0,07	0,98	0,16	0,05	0,03	0,12					
Savinjska	11,77	0,46	3,17	1,20	-	0,84	1,19	0,29	3,33	0,48	0,10	0,21	0,50					
Zasavska	3,69	0,05	0,24	0,03	1,03	-	0,37	0,10	1,54	0,12	0,03	0,06	0,13					
Spodnje-posavska	5,08	0,06	0,34	0,05	1,26	0,17	-	1,30	1,46	0,19	0,04	0,09	0,12					
Dolenjska	5,93	0,07	0,24	0,02	0,27	0,08	1,23	-	3,30	0,31	0,09	0,09	0,22					
Ostrednjeslovenska	27,38	1,11	2,12	0,35	2,49	1,62	1,33	4,05	-	8,19	2,32	1,23	2,57					
Gorenjska	10,24	0,32	0,60	0,15	0,49	0,11	0,31	0,44	6,46	-	0,18	0,71	0,46					
Notranjsko-kraska	3,09	0,06	0,06	0,03	0,10	0,02	0,04	0,11	1,55	0,11	-	0,21	0,80					
Goriška	5,00	0,12	0,34	0,04	0,26	0,04	0,11	0,11	2,29	0,64	0,23	-	0,83					
Obalno-kraska	5,69	0,15	0,45	0,05	0,31	0,05	0,12	0,15	2,44	0,39	0,81	0,76	-					

Vir: Izračuni na podlagi interne dokumentacije Statističnega urada Republike Slovenije.

Tabela 4: Medregijske selitve v Sloveniji v obdobju 1991-1998 (skupaj) - struktura priselstev in odselstev po regijah (%)

Regija odselitve	Skupaj	Regija priselitve											
		Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Dolenjska	Ostrednjel-slovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška
STRUKTURA ODSELITVE													
SLOVENIJA	100	5,39	11,69	3,05	10,88	3,09	5,15	6,90	28,08	11,37	4,09	3,83	6,47
Pomurska	100	-	49,77	2,36	7,16	0,38	0,84	1,56	27,11	4,42	1,41	2,21	2,78
Podravska	100	22,83	-	8,32	24,72	0,91	2,65	1,70	26,24	4,38	1,19	2,49	4,57
Koroška	100	4,84	30,89	-	28,94	0,50	1,75	1,75	22,75	3,69	1,25	0,80	2,84
Savinjska	100	3,87	26,97	10,18	-	7,16	10,13	2,44	28,30	4,07	0,85	1,80	4,22
Zasavska	100	1,28	6,39	0,70	27,82	-	10,10	2,61	41,75	3,31	0,93	1,68	3,43
Spodnje-posavska	100	1,18	6,78	0,97	24,86	3,29	-	25,54	28,66	3,75	0,88	1,73	2,36
Dolenjska	100	1,23	4,04	0,36	4,62	1,37	20,74	-	55,70	5,19	1,48	1,59	3,68
Ostrednjel-slovenska	100	4,05	7,74	1,27	9,09	5,92	4,87	14,77	-	29,91	8,47	4,50	9,40
Gorenjska	100	3,09	5,90	1,42	4,77	1,11	3,07	4,29	63,14	-	1,80	6,90	4,52
Notranjsko-kraška	100	1,87	2,01	0,83	3,39	0,69	1,18	3,53	49,97	3,67	-	6,92	25,95
Goriška	100	2,36	6,72	0,73	5,18	0,86	2,14	2,14	45,82	12,72	4,67	-	16,66
Obalno-kraška	100	2,67	7,94	0,90	5,42	0,83	2,14	2,59	42,95	6,88	14,29	13,39	-
STRUKTURA PRISELITVE													
SLOVENIJA	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Pomurska	5,62	-	23,93	4,35	3,70	0,69	0,91	1,27	5,43	2,18	1,93	3,24	2,41
Podravska	12,22	51,79	-	33,31	27,77	3,60	6,27	3,01	11,42	4,70	3,55	7,93	8,63
Koroška	4,29	3,86	11,33	-	11,42	0,69	1,45	1,09	3,48	1,39	1,31	0,89	1,89
Savinjska	11,77	8,47	27,16	39,27	-	27,29	23,13	4,16	11,86	4,22	2,46	5,53	7,67
Zasavska	3,69	0,87	2,01	0,84	9,43	-	7,23	1,40	5,48	1,07	0,84	1,62	1,95
Spodnje-posavska	5,08	1,11	2,95	1,61	11,61	5,40	-	18,80	5,18	1,67	1,10	2,29	1,85
Dolenjska	5,93	1,35	2,05	0,70	2,52	2,63	23,88	-	11,77	2,71	2,14	2,46	3,37
Ostrednjel-slovenska	27,38	20,59	18,13	11,43	22,89	52,42	25,87	58,64	-	72,02	56,61	32,16	39,79
Gorenjska	10,24	5,88	5,16	4,77	4,49	3,67	6,10	6,36	23,02	-	4,50	18,43	7,15
Notranjsko-kraška	3,09	1,07	0,53	0,84	0,96	0,69	0,71	1,58	5,50	1,00	-	5,58	12,40
Goriška	5,00	2,19	2,87	1,19	2,38	1,39	2,08	1,55	8,16	5,59	5,70	-	12,87
Obalno-kraška	5,69	2,82	3,86	1,68	2,83	1,52	2,37	2,14	8,70	3,44	19,86	19,88	-

Vir: Izračuni na podlagi interne dokumentacije Statističnega urada Republike Slovenije.

Selitve znotraj regij (1992-1998). - Največji obseg selitvenih dogodkov na 1000 prebivalcev je značilen za Osrednjeslovensko regijo (tabela 5), predvsem na račun selitev med občinami (zaradi združevanja občin). Najmanj selitev med občinami je značilno za Goriško in Dolenjsko regijo, največ selitev med naselji v isti občini je bilo v 90. letih v Dolenjski in Koroški regiji, največ selitev znotraj naselij pa je bilo v Zasavski in Osrednjeslovenski regiji.

Zunanje selitve državljanov po regijah

"Zaloga" emigrantov v tujini in tujcev v Sloveniji

Emigranti. - Ne glede na metodološko-vsebinske spremembe v statistični opredelitvi kategorije "emigranti" (ob popisu 1991 - stalni prebivalci Slovenije, ki so začasno v tujini, s spremembo definicije prebivalstva po letu 1994 - državljani R Slovenije, ki so začasno v tujini), imajo največjo "zalogo" le-teh Pomurska, Spodnjeposavska, Savinjska in Podravska regija. Ob koncu 90. let (tabela 6) so imele te regije v tujini "začasno" 2% ali več državljanov RS, v začetku 90. let (ob popisu - 1991) pa so imele v tujini največ prebivalcev (med 2,6% in 6,3%). Pri ostalih regijah je njihov vrstni red glede obsega zaloge emigrantov v letih 1991 in 1999 nekoliko drugačen; imajo pa vseeno regije z relativno majhnim obsegom te zaloge v začetku desetletja tudi majhno zalogo ob koncu desetletja. Leta 1999 sta imeli najmanjši delež državljanov R Slovenije, ki so začasno v tujini, Goriška, Notranjsko-kraška in Koroška regija (vse manj kot 1%).

Imigranti (tujci). - V strukturi prebivalcev imajo največji delež tujcev vključno z begunci Obalno-kraška regija, Osrednjeslovenska, Notranjsko-kraška regija, najmanjši delež pa Zasavska regija (tabela 7).

Primerjava obsega omenjene zaloge emigrantov in imigrantov, izraženega na omenjen način (emigranti kot delež državljanov, imigranti kot delež prebivalcev) ali pa kot število na 1000 prebivalcev, kaže na obratnosorazmerno povezanost teh dveh pojavov. Regije z nadpovprečno zalogo emigrantov imajo praviloma podpovprečno zalogo tujcev in obratno (kot povprečje je mišljena dosežena raven na ravni države). V primeru najmanj razvite regije (Pomurska) je za to mogoče najti logično ekonomsko razlago; manjša razvitost pogojuje večjo zalogo prebivalcev v tujini in manjšo absorpcijsko sposobnost za sprejem tujcev.

Meddržavne selitve državljanov

Proučili smo obseg in nekatere značilnosti meddržavnih selitev državljanov Republike Slovenije. Glavni sintezni podatki so prikazani v tabeli 8.

Obseg - V vseh regijah je v 90. letih (1991-1998) letni obseg selitev državljanov Republike Slovenije z drugimi državami (vključno z območjem nekdanje SFRJ) padal; pri tem se je gibal v večini regij pod 2 osebi na 1000 prebivalcev. Tako izmerjen obseg selitev je bil, opazujoč celotno obdobje, v povprečju najmanjši v Pomurski in Goriški regiji (večinoma pod 1 selivec na 1000 prebivalcev). Z izjemo prvih dveh let (1991-92) je bil v vseh regijah, z izjemo Koroške, pretežni del obdobja letni obseg priseljevanja oziroma vračanja iz tujine, izražen na 1000 prebivalcev, večji

Regija	SKUPAJ		Medobčinske selitve				Selitve med naselji v isti občini	Selitve v naseljih	Selitveni saldo (3-4) oz. (5-6)
	Priselitve skupaj (3+7+8)	Odselitve skupaj (4+7+8)	Skupaj		z drugimi regijami				
			Priselitve iz druge občine	Odselitve v drugo občino	Priselitve iz drugih regij	Odselitve v druge regije			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
SLOVENIJA	54863	54863	17925	17925	5859	5859	13935	23003	0
Pomurska	2949	2960	884	896	313	324	1033	1031	-11
Podravska	9298	9340	2619	2660	677	718	2615	4064	-41
Koroška	2208	2272	598	663	181	246	697	912	-65
Savinjska	7362	7416	2185	2239	644	698	2179	2997	-54
Zasavska	1305	1333	304	332	187	215	304	697	-28
Spodnjeposavska	1702	1689	494	481	306	293	646	562	13
Dolenjska	2717	2653	655	591	404	341	982	1080	64
Osrednjeslovenska	15719	15719	6911	6910	1625	1624	1810	6999	1
Gorenjska	5009	4925	1579	1495	682	599	1381	2049	84
Notranjsko-kraška	1269	1200	346	276	244	175	393	531	69
Goriška	2584	2651	564	631	226	293	996	1025	-67
Obalno-kraška	2741	2706	787	751	370	335	899	1055	36

KOEFIČIENTI - število na 1000 prebivalcev

SLOVENIJA	27,6	27,6	9,0	9,0	2,9	2,9	7,0	11,6	0,0
Pomurska	23,0	23,1	6,9	7,0	2,4	2,5	8,0	8,0	-0,1
Podravska	28,7	28,9	8,1	8,2	2,1	2,2	8,1	12,6	-0,1
Koroška	29,7	30,6	8,1	8,9	2,4	3,3	9,4	12,3	-0,9
Savinjska	28,6	28,8	8,5	8,7	2,5	2,7	8,5	11,6	-0,2
Zasavska	27,7	28,3	6,4	7,0	4,0	4,6	6,5	14,8	-0,6
Spodnjeposavska	23,8	23,6	6,9	6,7	4,3	4,1	9,0	7,8	0,2
Dolenjska	25,9	25,3	6,2	5,6	3,8	3,2	9,4	10,3	0,6
Osrednjeslovenska	30,5	30,5	13,4	13,4	3,2	3,1	3,5	13,6	0,0
Gorenjska	25,7	25,3	8,1	7,7	3,5	3,1	7,1	10,5	0,4
Notranjsko-kraška	25,3	23,9	6,9	5,5	4,9	3,5	7,8	10,6	1,4
Goriška	21,5	22,0	4,7	5,2	1,9	2,4	8,3	8,5	-0,6
Obalno-kraška	26,8	26,4	7,7	7,3	3,6	3,3	8,8	10,3	0,4

KOEFIČIENTI - število na 1000 prebivalcev; INDEKSI (Slovenija = 100)

SLOVENIJA	100	100	100	100	100	100	100	100	
Pomurska	83	84	77	78	83	86	114	69	
Podravska	104	105	90	91	71	76	116	109	
Koroška	108	111	90	99	83	113	134	106	
Savinjska	104	104	94	97	85	92	121	100	
Zasavska	100	103	71	78	135	155	93	128	
Spodnjeposavska	86	86	77	74	145	139	129	67	
Dolenjska	94	92	69	62	131	110	134	89	
Osrednjeslovenska	111	111	149	149	107	107	50	117	
Gorenjska	93	92	90	86	119	104	101	91	
Notranjsko-kraška	92	87	77	61	165	119	111	91	
Goriška	78	80	52	58	64	83	119	73	
Obalno-kraška	97	96	86	81	123	111	126	89	

Tabela 6: Zaloga "emigrantov" ob koncu 90. let (31.12.1999) po statističnih regijah - del državljanov Republike Slovenije

	Prebivalstvo	Državljeni Republike Slovenije		
		Skupaj	Državljeni Republike Slovenije brez tistih, ki začasno prebivajo v tujini	Državljeni Republike Slovenije, ki začasno prebivajo v tujini
STRUKTURA - državljani RS = 100%				
SLOVENIJA	100,6	100	98,4	1,6
Pomurska	98,3	100	97,7	2,3
Podravska	99,0	100	98,0	2,0
Koroška	100,2	100	99,2	0,8
Savinjska	99,9	100	97,9	2,1
Zasavska	101,9	100	98,9	1,1
Spodnjeposavska	99,4	100	97,6	2,4
Dolenjska	100,5	100	98,7	1,3
Osrednjeslovenska	101,7	100	98,8	1,2
Gorenjska	100,8	100	98,5	1,5
Notranjsko-kraška	102,0	100	99,1	0,9
Goriška	102,0	100	99,4	0,6
Obalno-kraška	102,5	100	98,9	1,1

Vir: Izračun na podlagi podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (Statistične informacije, št.107/2000).

Tabela 7: Zaloga "imigrantov" v Sloveniji po statističnih regijah ob koncu 90. let (31.12.1999) - del prebivalcev Slovenije

	Prebivalci	Državljeni R Sloven. brez tistih, ki so začasno v tujini	Tujci in begunci				Begunci
			Skupaj	Tujci			
				Skupaj	Tujci s stalnim prebiv. v Sloveniji	Tujci s začasnim prebiv. v Sloveniji	
STRUKTURA - prebivalci = 100%							
SLOVENIJA	100	97,9	2,1	1,9	0,3	1,6	0,2
Pomurska	100	99,4	0,6	0,4	0,1	0,3	0,2
Podravska	100	99,0	1,0	0,9	0,1	0,8	0,1
Koroška	100	98,9	1,1	1,1	0,4	0,7	0,0
Savinjska	100	98,0	2,0	1,8	0,4	1,4	0,2
Zasavska	100	97,1	2,9	2,6	0,9	1,7	0,3
Spodnjeposavska	100	98,1	1,9	1,8	0,4	1,4	0,1
Dolenjska	100	98,2	1,8	1,5	0,2	1,3	0,4
Ostrednjeslovenska	100	97,1	2,9	2,7	0,4	2,3	0,2
Gorenjska	100	97,7	2,3	2,1	0,4	1,7	0,2
Notranjsko-kraška	100	97,1	2,9	1,8	0,3	1,5	1,1
Goriška	100	97,4	2,6	2,4	0,3	2,1	0,2
Obalno-kraška	100	96,4	3,6	3,3	0,4	2,9	0,3

Vir: Izračun na podlagi podatkov Statističnega urada Republike Slovenije (Statistične informacije, št.107/2000).

Tabela 8: *Sumarni prikaz obsega in značilnosti meddržavnih selitev državljanov R Slovenije* za statistične regije, 1991-1998*

Regija	OBSEG (število selincev na 1000 preb.)			STAROST (v letih) povprečna			IZOBRAŽENOST - Povprečno število let šolanja (starostna skupina 15+, tisti z znano izobrazbo)			Delež žensk (%)	
	Odsel- litve	Prise- litve	Neto selit- veni prirast/ padec	Odsel- litve	Prise- litve	Razlika med priseljenimi in odsel- jenimi	Odsel- litve	Prise- litve	Razlika med priseljeni in odsel- jenimi	Odsel- litve	Prise- litve
VREDNOSTI KAZALCEV											
Pomurska	0,64	0,91	0,27	31,3	32,8	1,5	10,0	10,1	0,1	52,4	47,6
Podravska	0,73	1,35	0,62	31,4	33,2	1,8	10,9	10,8	-0,1	45,8	46,1
Koroška	1,10	0,59	-0,51	29,3	31,2	1,9	9,2	10,7	1,5	48,6	47,6
Savinjska	1,06	1,30	0,24	28,8	30,8	2,0	9,0	10,1	1,1	47,1	47,7
Zasavska	1,14	0,90	-0,24	25,7	29,5	3,8	8,8	10,4	1,6	46,4	46,0
Spodnjeposavska	1,42	1,92	0,50	29,2	37,2	8,0	11,5	10,7	-0,8	44,9	49,4
Dolenjska	0,91	1,18	0,28	27,9	33,9	6,0	10,1	10,5	0,4	49,2	49,4
Osrrednjelosvska	1,52	1,24	-0,28	29,1	32,6	3,5	10,0	11,0	1,0	46,4	46,6
Gorenjska	1,23	0,97	-0,26	27,5	31,1	3,6	9,7	10,7	1,0	47,9	47,9
Notranjsko-kraska	2,30	1,83	-0,46	24,5	34,6	10,1	11,5	10,7	-0,8	45,4	45,6
Goriška	0,80	0,76	-0,04	26,2	38,6	12,4	10,2	11,3	1,1	45,6	49,4
Obalno-kraska	1,22	1,97	0,75	30,3	31,8	1,5	9,6	10,7	0,8	45,3	44,9
SLOVENIJA	1,15	1,23	0,08	28,6	32,9	4,3	10,2	10,7	0,5	47,2	46,6
INDEKSI (Slovenija = 100)											
Pomurska	56	74		109	100	35	98	94			
Podravska	63	110		110	101	40	107	101			
Koroška	96	48		102	95	42	90	100			
Savinjska	92	106		101	94	44	88	94			
Zasavska	99	73		90	90	88	86	97			
Spodnjeposavska	123	156		102	113	186	113	100			
Dolenjska	79	96		98	103	140	99	98			
Osrrednjelosvska	132	101		102	99	81	98	103			
Gorenjska	107	79		96	95	84	95	100			
Notranjsko-kraska	200	149		86	105	235	113	100			
Goriška	70	62		92	117	286	100	106			
Obalno-kraska	106	160		106	97	35	94	100			
SLOVENIJA	100	100		100	100	100	100	100			

Vir: Izračun na podlagi interne dokumentacije Statističnega urada Republike Slovenije.
* Za leti 1991 in 1992 so vključeni državljanji RS in državljani nekdanje SFR Jugoslavije.

od obsega odseljavanja. Pri tem pa je bila pozitivna razlika med tako izraženim obsegom priseljavanja in odseljavanja (število priselitev oziroma odselitev na 1000 prebivalcev) pretežno del obdobja (brez let 1991-92) največja v Notranjsko-kraški, Obalno-kraški in Spodnjeposavski regiji. Saldo teh selitev oziroma neto selitveni prirast je bil, opazujoč celotno obdobje 1991-98 skupaj, negativen v polovici regij, in sicer v naslednjih: Koroški, Notranjsko-kraški, Osrednjeslovenski, Gorenjski, Zasavski in Goriški (vrstni red regij temelji na velikosti negativnega salda na 1000 prebivalcev), pozitiven pa v vseh ostalih regijah, pri tem pa relativno (na 1000 prebivalcev) največji v Obalno-kraški in Podravske regiji. Prek meddržavnih selitev državljanov Republike Slovenije je relativno (na 1000 prebivalcev) v opazovanem obdobju največ prebivalcev izgubila Koroška regija, "pridobila" pa Obalno-kraška regija.

Starost. - V opazovanem obdobju so bili med odseljenimi državljani Republike Slovenije v tujino najstarejši tisti iz Pomurske in Podravske regije, najmlajši pa tisti iz Notranjsko-kraške regije, med priseljenimi oziroma povratniki iz tujine pa so bili najstarejši iz Goriške in Spodnjeposavske regije, najmlajši pa iz Zasavske regije. V vseh regijah so bili v opazovanem obdobju odseljeni v povprečju mlajši od priseljenih, pri tem zlasti v Goriški in Notranjsko-kraški regiji; ta razlika (v povprečni starosti med obema kategorijama selivcev) pa je bila najmanjša v Pomurski in Obalno-kraški regiji. Prek opazovanih meddržavnih selitev se je v vseh regijah z negativnim saldonom s temi selitvami povprečna starost prebivalcev višala.

Izobrazba. - Upošteva je omejitev, da se izračun povprečnega števila let šolanja nanaša na tiste z znano izobrazbo, so bile v opazovanem obdobju razlike v povprečni izobrazbenosti selivcev med regijami večje pri odselitvah kot priselitvah. V povprečju so bili med odseljenimi najbolj izobraženi tisti iz Spodnjeposavske in Notranjsko-kraške regije, najmanj pa tisti iz Savinjske in Zasavske regije, med priseljenimi oziroma povratniki iz tujine pa so bili najbolj izobraženi tisti iz Goriške regije, najmanj pa tisti iz Pomurske in Savinjske regije. V skoraj vseh regijah (izjeme so Podravska, Spodnjeposavska in Notranjsko-kraška regija) so bili upošteva je izračunano povprečno število let šolanja za celotno obdobje, odseljeni v povprečju manj izobraženi od priseljenih. Razlika v tako izraženi izobrazbenosti odseljenih in priseljenih je bila največja v Zasavski in Koroški regiji, ki sta obe imeli tudi negativen saldo v omenjenih selitvah. Tudi v vseh ostalih regijah z negativnim saldonom, z izjemo Notranjsko-kraške regije, se je prek teh selitev povprečna raven izobrazbenosti prebivalcev regije poslabševala.

Spol. - Tako med odseljenimi kot med priseljenimi (povratniki) državljani RS je bil v opazovanem obdobju v vseh regijah, z izjemo Pomurske (pri odseljenih), večji delež moških kot žensk.

Podrobnejši prikaz medregionalnih in meddržavnih selitev v 90. letih po regijah

Pomurska regija

Medregionalne selitve. - Celotno opazovano obdobje je bil letni obseg priselitev in odselitev približno izenačen. V glavnem se je gibal med 300 in 450 oziroma med

2 in 3 selivca na 1000 prebivalcev. Skupen saldo je bil negativen in majhen (-110 oseb oziroma -0,1 na 1000 prebivalcev). Priseljeni v regijo v opazovanem obdobju so izvirali večinoma (prek 50%) iz Podravske regije, kar 21% pa jih je bilo iz Osrednjeslovenske regije; sledi Savinjska regija. Tudi pri odselitvah so omenjene regije najbolj zastopane, pri čemer Osrednjeslovenska bolj (27%) kot pri priselitvah.

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Ob zadnjem popisu prebivalstva je imela ta regija med vsemi slovenskimi regijami največjo zalogo svojih prebivalcev v tujini. Tudi ob koncu 90. let je imela le še Spodnjeposavska regija večjih delež državljanov RS začasno v tujini. Delež tujcev in beguncev v celotnem prebivalstvu pa je tu med vsemi regijami najnižji (0,6%). Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa velja, da je bil opazujoč celotno obdobje saldo pozitiven, po obdobjih pa je bil pozitiven do leta 1996, nato pa negativen. Izmerjeno na 1000 prebivalcev je bil v 90. letih obseg teh selitev majhen (odselitve 0,6, priselitve 0,9, saldo 0,3). Odseljeni so bili v povprečju za 1,5 leta mlajši od priseljenih (povprečna starost 31 let nasproti 33 let), med njimi pa je bilo v nasprotju s priseljenimi več žensk kot moških. Izobrazba je znana za 67% odseljenih in 73% priseljenih; izobraženost obeh kategorij selivcev je bila podobna (odseljeni 10 let in priseljeni 10,1 let šolanja); oboji so bili v povprečju manj izobraženi od obeh kategorij selivcev na ravni Slovenije.

Podravska regija

Medregionalne selitve. - Celotno opazovano obdobje je bil letni obseg priselitev in odselitev približno izenačen. Z izjemo prvih let se je gibal med 600 in 700 oziroma okoli 2 selivca na 1000 prebivalcev. Skupen saldo je bil negativen in majhen (-250 oseb oziroma -0,1 na 1000 prebivalcev). Priseljeni so izvirali v največji meri iz sosednjih dveh regij - Savinjske (27%) in Pomurske (24%), katerima sledijo priseljeni iz Osrednjeslovenske regije. Tudi pri odselitvah v opazovanem obdobju so bile omenjene tri regije najmočnejše zastopane, pri čemer je Savinjska regija tu zastopana manj, Pomurska pa bolj kot pri priselitvah.

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Regija ima glede na povprečje za Slovenijo večjo zalogo emigrantov v tujini, doma pa manjšo zalogo imigrantov (manjšo ima le še Pomurska regija). Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa je značilen pozitiven saldo v celotnem obdobju, pri čemer pa je vse manjši. Letni obseg priselitev in odselitev je upadal do leta 1997. Izmerjeno na 1000 prebivalcev je bil v celotnem obdobju obseg teh selitev majhen (odselitve 0,7, priselitve 1,3, saldo 0,6). Odseljeni so bili v povprečju za 1,8 leta mlajši od priseljenih (31 let nasproti 33 let), med obojimi je bilo več moških (delež je znašal v obeh primerih 54%), izobraženost obojih pa je bila podobna (10,9 oziroma 10,8 let šolanja; pri tem je bila izobrazba znana pri odseljenih za 59% le-teh, pri priseljenih pa za 68% le-teh).

Koroška regija

Medregionalne selitve. - Celotno opazovano obdobje je bil letni obseg odselitev (gibal se je med 200 in 330 oziroma med 2 in 4,5 selivca na 1000 prebivalcev) večji od obsega priselitev (ta se je gibal med 150 in 230 oziroma med 2 in 3 selivca na

1000 prebivalcev), pri čemer pa je bil pri obojem prisoten trend upadanja. Skupen saldo je bil negativen (-600 oseb), pri tem pa izražen relativno, na 1000 prebivalcev, največji (znašal je -1) med vsemi regijami z negativnim saldonom v teh selitvah. Priseljeni so izvirali v največji meri iz Savinjske (39%), Podravske (33%) in Osrednjeslovenske regije (11%). Tudi pri odselitvah so bile najbolj zastopane omenjene tri regije, pri čemer pa Podravska in Osrednjeslovenska regija bolj kot pri priselitvah.

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Regija ima glede na povprečje za Slovenijo bistveno manjšo zalogo tako emigrantov (manjšo ima le še Goriška regija) kot imigrantov (manjšo imata le še Pomurska in Podravska regija). Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa je značilen negativen saldo v celotnem obdobju, z izjemo let 1996-1997, pri čemer pa je ob koncu 90. let bistveno manjši kot v prvi polovici desetletja. Izmerjeno na 1000 prebivalcev je bil v celotnem obdobju obseg teh selitev majhen (odselitve 1,1, priselitve 0,6, saldo -0,5). Odseljeni so bili v povprečju za 2 leti mlajši od priseljenih (29 let nasproti 31 let), med obojimi je bilo več moških kot žensk. Med tistimi z znano izobrazbo (odseleni - 55%, priseljeni - 67%) so bili odseljeni v povprečju precej manj izobraženi od priseljenih (9,2 let šolanja nasproti 10,7 let); glede na povprečno izobraženost opazovanih selivcev v Sloveniji so bili odseljeni manj izobraženi, priseljeni pa bolj.

Savinjska regija

Medregionalne selitve. - Odseljivanje iz regije je bilo skoraj celotno opazovano obdobje nekoliko večje od priseljivanja, vendar pa razlika ni bila velika. Letno število selivcev se je v obeh primerih gibalo v povprečju med 2 in 3 osebe na 1000 prebivalcev. Skupen saldo je bil negativen in majhen (-420 oseb oziroma -0,2 na 1000 prebivalcev). Priseljeni so izvirali v največji meri iz Podravske (27%) in Osrednjeslovenske regije (23%), čeprav je bil na drugi strani regionalni izvor priseljenih geografsko bolj raznovrsten kot v primeru večine drugih regij. Odseljeni iz regije so v opazovanem obdobju prav tako v največji meri šli v omenjeni dve regiji (v vsako po blizu 30% vseh odselitvah).

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Regija ima glede na povprečje za Slovenijo večjo zalogo emigrantov (večjo imata le Spodnjeposavska in Pomurska regija), doma pa nekoliko manjšo zalogo imigrantov (2% prebivalstva predstavljajo tujci). Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa je značilen, opazujoč celotno obdobje skupaj, pozitiven saldo (negativen je bil le v letih 1991-1992). Izmerjeno na 1000 prebivalcev in opazujoč celotno obdobje je bil obseg teh selitev majhen (odselitve 1,1, priselitve 1,3, saldo 0,2). Odseljeni so bili v povprečju za 2 leti mlajši od priseljenih (29 let nasproti 31 leta), med obojimi pa je bilo nekoliko več moških kot žensk. Izobraženost odseljenih je bila precej slabša od izobraženosti priseljenih (9 let šolanja nasproti 10,1; pri obojih se podatki nanašajo na tiste z znano izobrazbo, ki jih je bilo med odseljenimi 54% in med priseljenimi 78%); oboji so bili v povprečju manj izobraženi od obeh kategorij selivcev na ravni Slovenije.

Zasavska regija

Medregionalne selitve. - Odseljivanje iz regije, ki je bilo do srede 90. let večje od priseljivanja, je imelo trend upadanja, priseljivanje pa trend rasti. Ob koncu 90. let

se je letni obseg obojega približal na dobrih 200 oseb oziroma blizu 5 oseb na 1000 prebivalcev. Skupen saldo je bil negativen (-280 oseb) in izražen na 1000 prebivalcev (znašal je -0,7) večji kot v vseh ostalih regijah z negativnim saldovom v teh selitvah, z izjemo Koroške regije. Priseljeni so izvirali v največji meri iz Osrednje-slovenske regije (prek 50%) in Savinjske regije (27%). Tudi pri odselitvah iz regije sta bili omenjeni dve regiji najbolj zastopani.

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Regija ima glede na povprečje za Slovenijo manjšo zalogo emigrantov in večjo zalogo imigrantov (večjo ima le še Obalno-kraška regija, enako pa imata Osrednjeslovenska in Notranjsko-kraška regija). Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa je značilen negativen saldo (na račun let 1991-1992). Izmerjeno na 1000 prebivalcev in opazujoč celotno obdobje je bil obseg teh selitev majhen (odselitve 1,1, priselitve 0,9, saldo -0,2). Odseljeni so bili v povprečju za 3,8 leta mlajši od priseljenih (26 let nasproti 29,5 leta), med obojimi pa je bilo več moških kot žensk. Izobraženost odseljenih je bila precej slabša od izobraženosti priseljenih (8,8 let šolanja nasproti 10,4; izračun se nanaša na tiste z znano izobrazbo, ki jih je bilo med odseljenimi 74% in med priseljenimi 72%); oboji so bili v povprečju manj izobraženi od obeh kategorij selivcev na ravni Slovenije.

Spodnjeposavska regija

Medregionalne selitve. - Celotno opazovano obdobje je bil letni obseg priselitev in odselitev približno izenačen (v povprečju se je z izjemo prvih let gibal med 250 in 300 oseb oziroma med 3,5 do 4,5 oseb na 1000 prebivalcev, pri čemer je bil prisoten trend upadanja. Skupen saldo je bil pozitiven in majhen (35 oseb oziroma 0,1 na 1000 prebivalcev). Priseljeni so izvirali v največji meri iz treh regij - Osrednjeslovenske (29%), Dolenjske (25) in Savinjske (25%). Odseljevanje iz regije je bilo geografsko nekoliko bolj razpršeno od priseljevanja, vendar so tudi tu bile omenjene tri regije najmočnejše zastopane (seveda z nekoliko manjšimi deleži).

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Regija ima glede na povprečje za Slovenijo največjo zalogo emigrantov v tujini in manjšo zalogo imigrantov. Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa je bil značilen pozitiven saldo (negativen je bil le leta 1991), ki se je ob zmanjšanem obsegu odseljevanja in priseljevanja istočasno zmanjševal. Izmerjeno na 1000 prebivalcev in opazujoč celotno obdobje je bil obseg teh selitev večji kot v povprečju v Sloveniji (odselitve 1,4, priselitve 1,9, saldo 0,5). Odseljeni so bili v povprečju za 8 let mlajši od povratnikov (29 let nasproti 37 let), med njimi je bil večji delež moških kot žensk (med odseljenimi je bila zastopanost obeh spolov približno enaka), izobraženost pa je bila v povprečju slabša (11,5 let šolanja nasproti 10,7 let za priseljene; izračun se nanaša na tiste z znano izobrazbo, ki jih je bilo med odseljenimi 58% in med priseljenimi 62%). Glede na povprečno izobraženost opazovanih selivcev v Sloveniji so bili odseljeni iz regije bolj izobraženi, priseljeni pa približno enako.

Dolenjska regija

Medregionalne selitve. - Celotno opazovano obdobje je bil letni obseg priseljevanja nekoliko večji od obsega odseljevanja (povprečno število selivcev na 1000 pre-

bivalcev: 3,8 nasproti 3,3), pri čemer je bilo oboje celotno obdobje razmeroma stabilno. Skupen saldo je bil pozitiven; znašal je 450 oseb oziroma 0,5 na 1000 prebivalcev. Priseljeni so izvirali v največji meri iz dveh regij - Osrednjeslovenske (59%) in Spodnjeposavske (29%). Odseljivanje iz regije je bilo geografsko nekoliko bolj razpršeno od priseljevanja, vendar pa sta bili tudi v tem primeru omenjeni regiji najbolj zastopani (56% in 21%).

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Regija ima glede na povprečje za Slovenijo manjšo zalogo emigrantov kot tudi imigrantov. Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa je bil značilen pozitiven saldo (negativen je bil le leta 1991), ki se je ob zmanjšanem obsegu odselitev in priselitev istočasno zmanjševal. Izmerjeno na 1000 prebivalcev in opazujoč celotno obdobje je bil obseg teh selitev manjši kot v povprečju v Sloveniji (odselitve 0,9, priselitve 1,2, saldo 0,3). Spolna struktura odseljenih in priseljenih je bila približno izenačena, starostna in izobrazbena pa ne. Odseljeni so bili v povprečju za 6 let mlajši od priseljenih (28 let nasproti 34 let) ter v povprečju slabše izobraženi (10,1 let šolanja nasproti 10,4; izračun se nanaša na tiste z znano izobrazbo, ki jih je bilo med odseljenimi 77% in med priseljenimi 73%). Oboji so bili v povprečju manj izobraženi od obeh kategorij selivcev na ravni Slovenije.

Osrednjeslovenska regija

Medregionalne selitve. - V začetku 90. let je bilo tako priseljevanje kot odseljivanje v/iz regije(o) večje kot ob koncu desetletja. Obenem je bilo priseljevanje v regijo do srede 90. let večje od odseljivanja, nato pa je prišlo do preobrata (povprečno število priselitev in odselitev na 1000 prebivalcev v celotnem obdobju pa znaša 3,2 in 3,1); skupen saldo je bil pozitiven, vendar majhen (330 oseb oziroma 0,1 na 1000 prebivalcev). Priseljevanje v to regijo je geografsko dosti bolj raznovrstno/razpršeno kot odseljivanje, v obeh primerih pa je najmočnejše zastopana Gorenjska regija (med vsemi priselitvami iz drugih regij - 23%, med vsemi odselitvami v druge regije - 30%). Njej sledita v obeh primerih Dolenjska in Savinjska regija, njima pa pri priselitvah Podravska, pri odselitvah pa Obalno-kraška regija.

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Regija ima glede na povprečje za Slovenijo manjšo zalogo emigrantov in precej večjo zalogo imigrantov. Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa je bil značilen negativen saldo (na račun let 1991-1992). Izmerjeno na 1000 prebivalcev in opazujoč celotno obdobje je bil obseg teh selitev na ravni povprečja za Slovenijo (odselitve 1,5, priselitve 1,2, saldo -0,3). Odseljeni so bili v povprečju za 3,5 leta mlajši od priseljenih (29 let nasproti 32,5 let) ter slabše izobraženi, opazujoč tiste z znano izobrazbo (povprečni delež teh je znašal 62% za odseljene in 65% za priseljene); v povprečju so imeli 10 let šolanja nasproti 11 let pri priseljenih. Odseljeni so bili v povprečju manj izobraženi od vseh odseljenih v Sloveniji, priseljeni pa bolj. Tako med odseljenimi kot priseljenimi je bil večji delež moških (znašal je 53-54%).

Gorenjska regija

Medregionalne selitve. - Pretežni del opazovanega obdobja je bil letni obseg priselitev večji od obsega odselitev, pri čemer intenzivneje v drugi polovici 90. let. Opa-

zujoč celotno obdobje je povprečno število selivcev na 1000 prebivalcev znašalo 3,4 pri priselitvah in 3,1 pri odselitvah. Skupen saldo je bil pozitiven; znašal je 530 oseb oziroma 0,3 na 1000 prebivalcev. Struktura priselitev in odselitev je regionalno dosti manj raznolika kot velja za druge regije. V obeh primerih je bila v opazovanem obdobju izrazito najmočnejše zastopana Osrednjeslovenska regija (med priseljenimi jih je 72% izviralo iz te regije, med odseljenimi pa jih je 63% šlo v to regijo).

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Regija ima glede na povprečje za Slovenijo rahlo manjšo zalogo emigrantov in nekoliko večjo zalogo imigrantov. Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa je bil značilen negativen skupen saldo (za celo obdobje, pozitiven je bil le v letih 1995-1996). Izmerjeno na 1000 prebivalcev in opazujoč celotno obdobje je bil povprečni letni obseg priselitev manjši, obseg odselitev pa večji kot v povprečju v Sloveniji (odselitve 1,2, priselitve 1,0, saldo -0,26). Tako med odseljenimi kot priseljenimi je bil nekoliko večji delež moških (znašal je 52%). Odseljeni so bili v povprečju za 3,6 leta mlajši od priseljenih (27 let nasproti 31 let), njihova izobraženost pa je bila, upošteva tiste z znano izobrazbo (teh je bilo med odseljenimi 80% in med priseljenimi 82%), slabša od izobraženosti priseljenih (9,7 let šolanja nasproti 10,7). Odseljeni so bili v povprečju manj izobraženi od vseh odseljenih v Sloveniji, priseljeni pa enako.

Notranjsko-kraška regija

Medregionalne selitve. - Celotno obdobje, z izjemo leta 1991, je bil letni obseg priselitev, ki je v drugi polovici desetletja naraščal, večji od obsega odselitev (povprečno število selivcev na 1000 prebivalcev je znašalo pri priselitvah 4,8 in pri odselitvah 3,6), pri čemer se je razlika med njima povečevala. Skupen saldo je bil pozitiven in izražen relativno (na 1000 prebivalcev) največji med vsemi regijami s pozitivnim saldonom v teh selitvah; znašal je 470 oseb oziroma 1,2 osebi na 1000 prebivalcev. Tako odseljivanje kot priseljivanje poteka najintenzivneje z dvema regijama - Osrednjeslovensko (v obeh primerih 50% ali več vseh selitev) in Obalno-kraško regijo.

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Regija ima glede na povprečje za Slovenijo manjšo zalogo emigrantov in večjo zalogo imigrantov. Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa je bil značilen negativen skupen saldo (na račun let 1991-1992). Izmerjeno na 1000 prebivalcev in opazujoč celotno obdobje je bil povprečni letni obseg teh selitev večji kot v povprečju v Sloveniji (odselitve 2,3, priselitve 1,8, saldo -0,5). V obeh skupinah selivcev (odseljeni, priseljeni) je bilo več moških kot žensk, glede starostne in izobrazbene strukture pa so se razlikovali med sabo. Odseljeni so bili v povprečju kar za 10 let mlajši od priseljenih (24 let nasproti 34 let), na drugi strani pa, upošteva tiste z znano izobrazbo (teh je bilo med odseljenimi 53% in med priseljenimi 64%), bolj izobraženi od priseljenih (11,5 let šolanja nasproti 10,7), kar je značilno le še za dve drugi regiji. Odseljeni so bili v povprečju bolj izobraženi od vseh odseljenih v Sloveniji, priseljeni pa enako.

Goriška regija

Medregionalne selitve. - Celotno obdobje, z izjemo leta 1997, je bil letni obseg odselitev večji od obsega priselitev (povprečno število selivcev na 1000 prebivalcev

je znašalo pri odselitvah 2,4 in pri priselitvah 1,9), vendar pa se je razlika zmanjševala. Skupen saldo je bil negativen (-530 oseb oziroma -0,6 na 1000 prebivalcev). Tako odselitve kot priselitve so vezane predvsem na tri regije: Osrednjeslovensko, Obalno-kraško in Gorenjsko.

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Regija ima glede na povprečje za Slovenijo manjšo zalogo emigrantov in večjo zalogo imigrantov. Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa je bil značilen negativen skupen saldo (na račun let 1991 in 1998). Izmerjeno na 1000 prebivalcev in opazujoč celotno obdobje je bil povprečni letni obseg teh selitev manjši kot v povprečju v Sloveniji (odselitve 0,8, priselitve 0,8, saldo -0,04). Odseljeni so bili v povprečju kar za 12 let mlajši od priseljenih (26 let nasproti 38 let), kar je med vsemi regijami največja razlika, hkrati pa so bili, upoštevaje tiste z znano izobrazbo (teh je bilo med odseljenimi 82% in med priseljenimi 85%), manj izobraženi od priseljenih (10,2 leti šolanja nasproti 11,3). Tako odseljeni, zlasti pa priseljeni, so bili v povprečju bolj izobraženi od povprečja za Slovenijo. Med odseljenimi je bilo več moških (delež je znašal 54%), med priseljenimi pa sta bila oba spola zastopana približno enako.

Obalno-kraška regija

Medregionalne selitve. - V letih 1992-1993 je bilo odseljivanje iz regije v druge regije večje od obratnega toka, v preostalih opazovanih letih pa so bili tokovi obratni. Opazujoč celotno obdobje je povprečno letno število selivcev na 1000 prebivalcev znašalo pri priselitvah 3,7 in pri odselitvah 3,3. Skupen saldo je bil pozitiven (360 oseb oziroma 0,4 na 1000 prebivalcev). Tako med priselitvami kot odselitvami so najmočnejše zastopane tri regije: Osrednjeslovenska, Notranjsko-kraška in Goriška.

Meddržavne selitve (zaloga in tok selivcev). - Regija ima glede na povprečje za Slovenijo manjšo zalogo emigrantov, obenem pa bistveno večjo zalogo imigrantov (največjo med vsemi regijami). Za tokove selitev državljanov R Slovenije s tujino v 90. letih pa je bil značilen pozitiven skupni saldo (raho negativen je bil le leta 1992). Izmerjeno na 1000 prebivalcev in opazujoč celotno obdobje je bil povprečni letni obseg teh selitev večji kot v povprečju v Sloveniji (odselitve 1,2, priselitve 2,0, saldo 0,8). Tako med odseljenimi kot med priseljenimi je bilo več moških (delež je znašal 55%), glede starostne in izobrazbene strukture pa so bile med njimi razlike. Odseljeni so bili v povprečju za 1,5 leta mlajši od priseljenih (30,3 let nasproti 31,8) ter, upoštevaje tiste z znano izobrazbo (teh je bilo med odseljenimi 64% in med priseljenimi 72%), slabše izobraženi od priseljenih (9,5 leta šolanja nasproti 10,7). Odseljeni so bili manj, priseljeni pa bolj izobraženi od povprečja za Slovenijo.

Sklepne ugotovitve

Za Slovenijo smo proučili notranje in zunanje selitve po statističnih regijah, kot so veljale do leta 2000. Notranja selitvena mobilnost je v Sloveniji precej nižja kot v državah Evropske unije. V okviru teh tokov so relativno (na 1000 prebivalcev) po obsegu maj-

hne zlasti medregionalne selitve; v 90. letih je nanje odpadlo 20% notranjih selitev. Obseg potencialnega odseljevanja iz Slovenije v države Evropske unije po njeni priključitvi je gotovo povezan s siceršnje notranjo selitveno mobilnostjo prebivalcev, pri tem zlasti v obmejnih regijah. V obmejnih regijah z Avstrijo in Italijo, ki imajo razen Obalno-kraške regije nižji BDP na prebivalca od povprečja za državo, so bile v 90. letih v okviru notranjih selitev medobčinske selitve izražene na 1000 prebivalcev manjše, selitve med naselji znotraj občin pa večje od povprečja za Slovenijo. V medregionalnih selitvah so štiri izmed šestih obmejnih regij imele negativen prirast; med mejnimi regijami z Avstrijo je imela pozitiven saldo le Gorenjska regija, med dvema mejnima regijama z Italijo pa je imela pozitiven saldo Obalno-kraška regija.

Analiza *meddržavnih* selitvenih tokov in "zaloge" emigrantov in imigrantov je pokazala, da je imela Slovenija ob koncu 90. let na podlagi razpoložljivih podatkov v tujini "začasno" 33450 (1,6%) svojih državljanov. Na drugi strani pa predstavljajo tujci v Sloveniji, ki jih je vključno z begunci 42500 (konec leta 1999), 2% vseh prebivalcev; to je manj kot je značilno v povprečju za države Evropske unije. Med regijami imajo največjo zalogo emigrantov Pomurska, Spodnjeposavska, Savinjska in Podravska regija, največjo zalogo imigrantov oziroma tujcev pa Obalno-kraška, Osrednjeslovenska in Notranjsko-kraška regija. Obseg teh dveh kategorij prebivalcev oziroma državljanov je po regijah praviloma obratnosorazmeren. Analiza selitvenih tokov za 90. leta pa je pokazala, da je obseg *meddržavnih* selitev državljanov RS padal, v povprečju pa se je v večini regij gibal pod 2 osebi na 1000 prebivalcev. Polovica regij je imela v teh selitvah pozitiven, polovica pa negativen saldo. Prek teh selitev je v opazovanem obdobju največ prebivalcev "izgubila" Koroška, "pridobila" pa Obalno-kraška regija.

Dejavnikov obsega medregionalnih in *meddržavnih* selitev po regijah je gotovo precej, med njimi so ekonomski in drugi. Kot je razvidno iz tabele 9, se kaže povezanost relativne ravni brezposelnosti, gospodarske razvitosti in ravni plač z obsegom medregionalnih selitev, ne pa tudi z obsegom *meddržavnih* selitev državljanov RS. Razlike v plačah se kažejo za obseg medregionalnih selitev pomembnejše kot razlike v gospodarski razvitosti. Vse regije s podpovprečno ravniyo plač in BDP na prebivalca so imele v opazovanem obdobju negativen selitveni prirast v medregionalnih selitvah. Iz teh regij je bilo prisotno večje odseljevanje kot priseljevanje. Močna povezanost med ravniyo plač in medregionalnimi selitvami se kaže zlasti pri Koroški regiji z relativno najnižjo ravniyo plač ob koncu 90. let in največjim negativnim saldonom v omenjenih selitvah v 90. letih. Povezanost pa se na primer ne kaže pri Goriški regiji. Vsekakor pa so medregionalne razlike v plačah verjetno bolj povezane z dnevno delovno mobilnostjo (za katero bodo novejši celoviti podatki ob naslednjem popisu prebivalstva)³ kot z medregionalnimi selitvami.

³ Za konec leta 1999 obstaja ocena enega dela dnevnih delovnih selitev in sicer medobčinskih delovnih selitev (Dolenc, Verša, 2000); niso pa zajete delovne selitve znotraj občin.

Tabela 9: Obseg medregionalnih in meddržavnih selitev (selitve državljanov) in nekateri ekonomski kazalci v Sloveniji po statističnih regijah - devetdeseta leta

Regija	BDP na preb. (S) 1996	STOPNJA BEZPOSŁ. (%) LVI 1999	PLAČE (tekoče cene, letno povprečje) 1998						"ZALOGA" EMIGR. + IMIGR. (1999-31.12)		SELITVE 1991-1998 (neto prirast/padeč na 1000 preb.)		
			Znesek (SIT)		Indeksi (Slov.=100)		Emigranti (% državl., ki so začasnó v tujini)	Imigranti (% tujecev v preb.)	Medregionalne	Meddržavne*	SKUPAJ (9+10)		
			Bruto	Neto	Bruto	Neto							
			3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Slovenija	9471	14,0	158069	99919	100	100	1,6	2,1	0,0	0,08	0,08	0,08	
Pomurska	7371	19,0	137402	89279	87	89	2,3	0,5	-0,11	0,27	0,16	0,16	
Podravska	7768	21,2	147308	94327	93	94	2,0	0,9	-0,10	0,62	0,52	0,52	
Koroška	8169	12,0	134990	88119	85	88	0,8	1,1	-0,97	-0,51	-1,48	-1,48	
Savinjska	8953	16,0	143792	92666	91	93	2,1	2,0	-0,20	0,24	0,04	0,04	
Zasavska	7999	18,1	147787	95404	93	95	1,1	2,9	-0,74	-0,24	-0,98	-0,98	
Spodnjeposavska	8582	15,5	139543	90435	88	91	2,4	1,9	0,06	0,50	0,56	0,56	
Dolenjska	9274	10,3	155102	98640	98	99	1,3	1,9	0,54	0,28	0,82	0,82	
Ostrednjeslovenska	12169	10,8	179712	110765	114	111	1,2	2,9	0,08	-0,28	-0,2	-0,2	
Gorenjska	8751	12,5	150642	96358	95	96	1,5	2,3	0,34	-0,26	0,08	0,08	
Notranjsko-kraška	8033	12,1	142979	92611	90	93	0,9	2,9	1,17	-0,46	0,71	0,71	
Goriška	9341	8,0	160315	101089	101	101	0,6	2,6	-0,57	-0,04	-0,61	-0,61	
Obalno-kraška	9887	10,4	165466	104010	105	104	1,1	3,6	0,44	0,75	1,19	1,19	

Viri: Pečar, 1999; Statistični letopis Slovenije 1999 in izračuni na podlagi Interne dokumentacije Statističnega urada Republike Slovenije.

* Selitve državljanov RS (v letih 1991 in 1992 tudi državljanov nekdanje SFRJ).

LITERATURA

- Bevc, Milena, Frančiška Logar (1992): Beg možganov in gospodarski razvoj Slovenije - 1. del, Analiza obsega in nekaterih značilnosti slovenskega zdomstva s poudarkom na tistih z visoko izobrazbo. Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja.
- Bevc, Milena (vodja), Valentina Prevolik-Rupel, Barbara Verlič-Christensen: Migracije v Sloveniji v luči vključitve v EU. Raziskava v okviru projekta Strategija gospodarskega razvoja Slovenije - Slovenija v Evropski uniji, Ljubljana: Inštitut za ekonomska raziskovanja, 2000.
- Dolenc, Danilo (1998): Strateška vprašanja statističnega spremljanja selitev in regionalni vidik notranje migracijske (ne)povezanosti Slovenije. Statistični dnevi 1998 - Statistična podpora pogajanjem z Evropsko unijo in strukturni skladi, Zbornik. Radenci: Statistični urad Republike Slovenije - Statistično društvo Slovenije, str. 540-549.
- Dolenc, Danilo (2000): Metodološke in praktične težave pri uresničevanju najnovejših priporočil Združenih narodov za statistiko meddržavnih selitev v Sloveniji. Referat na delavnici - UN/ECE-Eurostat-ESCWA work session on migration statistics, Ženeva.
- Dolenc, Danilo, Dorotea Verša (2000): Delovne migracije v Sloveniji - 31.12.1999. Rezultati raziskovanj, Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, št. 748.
- Meddržavne selitve državljanov Republike Slovenije v obdobju 1991-1998 po starosti, spolu in izobrazbi, ter občinah. Interna dokumentacija, Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 2000.
- Notranje selitve v Sloveniji po statističnih regijah. Interna dokumentacija, Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 2000.
- Pečar, Janja (1999): Regionalni vidiki razvoja Slovenije s poudarkom na finančnih rezultatih poslovanja gospodarskih družb v letu 1998. Delovni zvezek Urada za makroekonomske analize in razvoj, let. VIII, št. 8.
- Statistični letopis Republike Slovenije za leta 1992 do 1999, Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, 1993-2000.
- Statistične informacije, Ljubljana: Statistični urad Republike Slovenije, št.107, 2000.